

Posudek diplomové práce

Margarita Kukharchuk: Fúze v rámci skupin společností a jejich specifika

Rozsah diplomové práce překračuje požadovaný standard (58 rukopisných stran, které dosahují rozsah normostrany).

Diplomantka zvolila téma, které je stále dosti aktuální a relativně nové, vzhledem k teprve nedávné účinnosti zákona o přeměnách, ale také s ohledem na doznívající důsledky světové ekonomické recese, která vyvolala potřebu rozsáhlých podnikových restrukturalizací včetně těch vnitrokoncernových. Problematika právní úpravy vnitroskupinových fúzí tak nabyla na zvláštním významu.

Odborné literatury k tématu v poslední době významně přibylo, přičemž četná díla upozorňují též na zvláštnosti a problémy, na něž zaměřila pozornost i diplomantka. Náročnost zvoleného tématu tak nelze mít za nikterak značnou. Na druhé straně je pravdou, že proniknutí do problematiky není právě snadným úkolem, i vzhledem k četným průnikům do oblasti ekonomické vědy, včetně nezbytných souvislostí účetních a daňových.

Z práce je patrné, že diplomantka se v materii dobře zorientovala a porozuměla jejímu systému, významu, původu a historickému vývoji, praktickým dopadům, ale i zmíněným souvislostem. Otázky, jež si klade, nejsou tak docela nové, snaží se je nicméně novátorsky systemizovat, zpřehlednit, popř. existující stanoviska k jejich řešení doplnit o vlastní úvahy a postřehy, a do určité míry se jí to i daří. Její argumentace vyznívá přesvědčivě a odborně fundovaně. Je vidět, že o analyzovaných problémech přemýšlela a že stavěla na pochopení obsahu i účelu právní úpravy, ale i širšího kontextu. Z této pozice si také mohla dovolit podrobit některé dosud publikované závěry když ne kritice, tedy alespoň polemice, a učinila tak věcně, pokorně a střízlivě, což je rovněž třeba vyzdvihnout. Výsledek diplomantčina snažení v každém případě dokládá její schopnost předkládat názorové rozpory, právně je analyzovat, teoreticky systemizovat, ale i polemicky hodnotit, zaujímat k nim vlastní stanovisko a za pomoci právní argumentace podpořit to či ono řešení.

Z hlediska systematiky práce v úvodu postrádám obecný výklad o typech fúzí, právě pokud jde např. o hlediska jejich vertikality, resp. horizontality. Namísto toho diplomantka práci uvozuje pojednáním o vývoji právní úpravy, které je dosti povrchní a v podstatě pomíjí řadu specifíků právě např. zjednodušených fúzí, jež s probíranou materii úzce souvisejí.

Jakkoliv diplomantce nelze celkově upřít snahu o přehlednost a srozumitelnost textu, včetně dokládání materie na konkrétních příkladech a tabulkách, některá její tvrzení by si zasloužila více rozebrat a vysvětlit. Práce tak na jedné straně vyznívá poněkud triviálně, když k některým situacím se diplomantka opakovaně vrací z různých pohledů a vždy je znovu podrobně rozebírá, na jiných místech je její argumentace naopak až zkratkovitá a čtenář se může v jejích úvahách snadno ztratit.

Tvrzení, jež diplomantka v práci predestiruje, a závěry, ke kterým dospívá, považuji vesměs za obhajitelné. Na několika místech si ovšem nelze nevšimnout značných nepřesností v odborném vyjadřování, které – pokud by byly brány doslova – mohou vést k nesmyslným závěrům. Bohužel je třeba upozornit také na několik nesprávností či nedomyšleností zjevně nesouvisejících s nevhodným pojmovým aparátém. Uvítám, pokud je diplomantka uvede

na pravou míru během ústní obhajoby. Část z nich je dokonce faktografického rázu. Některé sice v dalším textu částečně koriguje, jiné nikoliv.

Na str. 7 tak např. diplomantka bez dalšího tvrdí, že při fúzi dolů na nástupnickou společnost přecházejí její vlastní akcie nebo obchodní podíly. Obdobně na str. 20 dole. Na str. 9 diplomantka – vzhledem k právní úpravě účinné do přijetí zákona o přeměnách – hovoří o „projektu přeměny“. Nerozumím tvrzení (na téže straně), podle něhož zrovna pro fúze v rámci skupin společností se novela stala průlomovou tím, že připustila kombinované fúze společností různých právních forem. Přitom některé skutečné přínosy novely výlučně pro oblast vnitroskupinových fúzí diplomantka pomíjí. Přesná není také informace na str. 10, podle níž teprve zákon o přeměnách přinesl „povolení uskutečňovat přeshraniční fúze“. Neobratné je tvrzení na str. 11 o tom, že výše základního kapitálu nástupnické společnosti „bude určena nástupnickou společností“. Na str. 14 diplomantka pojednává o „výši obchodních podílů“, na str. 15 dokonce o „vydání obchodních podílů“, na str. 27 (ale i na dalších místech) se vyskytuje obrat „vydání vkladů“, resp. určení „výše nové účasti“. Na str. 16 došlo k záměně pojmů „nástupnická“ a „zanikající“ společnost, když diplomantka tvrdí, že „majetek zanikající společnosti se automaticky nestává vkladem společníků *nástupnické* společnosti do základního kapitálu nástupnické společnosti“. Na str. 17 zcela nahoře diplomantka obecně zmiňuje společníky – právnické osoby coby možné účastníky vertikální fúze, jen o něco níže potom uvádí, že majetek mateřské společnosti je tvořen „vklady na dceřiné společnosti“, resp. že nástupnická společnost použije „vlastní kapitál“ zanikající společnosti. K poslednímu odstavci na str. 19 si kladu otázku, zda vůbec může nastat situace, o níž diplomantka pojednává. Domnívám se, že ve zde uváděném případě nepřichází přecenění v úvahu, když znalecký posudek nebude ze zákona potřebný. V té souvislosti plně nerozumím ani tvrzení na str. 20 o tom, že „operování“ s posudkem znalce je novinkou, s níž dřívější úprava nepočítala. Na str. 25 zcela dole diplomantka nepřesně vztahuje svou úvahu k situaci, v níž zanikající mateřská společnost má „ještě i další *majetek*“ kromě podílů na nástupnické dceřiné společnosti. Obtížně srozumitelná je též myšlenka na str. 26 nahoře o tom, že ke snížení základního kapitálu u popisované situace nedochází „*na rozdíl* od situace, kde nástupnická společnost nabývá vlastní podíly, protože se společníci nebo akcionáři vzdali práva na výměnu“. Cožpak takové vzdání se v posledně uvedeném případě způsobuje „snížení základního kapitálu“ nástupnické společnosti? Nepřesné je také, jak diplomantka o odstavci níže (str. 26) vymezuje „sesterské společnosti“. Není rovněž pravdou, že zákon o přeměnách „nijak blíže nespecifikuje způsob stanovení výměnného poměru“ (str. 28), že „hodnota podílu vyjadřuje míru účasti společníka nebo akcionáře na čistém obchodním majetku neboli částku čistého obchodního majetku“ (tamtéž) či že požadavek ocenění jmění zanikající společnosti posudkem znalce plní účel „ochrany minoritních akcionářů“ (str. 60). Nesouhlasím ani se závěry posledního odstavce na str. 36, resp. na počátku str. 37. Na str. 42 – zvláště v odstavci ad ii) - není jasné, které závěry dopadají na kterou formu společnosti. Je zřejmé, že ve společnosti s ručením omezeným nelze nikomu vyměňovat akcie. V akciové společnosti ovšem zase nedochází k „přirůstání“ vkladů. Pojednání o obou formách společnosti tak, obávám se, nelze spojit do jediného odstavce. Na str. 43 nerozumím tvrzení o tom, že za nové akcie se budou považovat akcie získané „snížením jmenovité hodnoty původních akcií nástupnické společnosti podle § 213a obchodního zákoníku“. Podobnou pochybnost mám o správnosti teze na str. 59, podle níž „výše základního kapitálu může zůstat v původní výši přesto, že budou vydány nové akcie nebo vklady. Tak tomu bude tehdy, bude-li snížena jmenovitá hodnota původních akcií nebo výše vkladů nástupnické společnosti.“ Závěry diplomantky v posledním odstavci kapitoly 5.2. (str. 58) považuji za nedomyšlené, a přitom hodné hlubšího rozpracování. Pokud by tedy při fúzi dolů znalec konstatoval nulovou hodnotu čistého obchodního majetku mateřské

společnosti, popř. hodnotu, která nedosahuje výše základního kapitálu dceřiné společnosti, jak by fúze – dle diplomantky – měla dál probíhat? Jakou účast by bylo možné přiznat v nástupnické společnosti společníkům zanikající společnosti mateřské, resp. co by se stalo se zbylými účastmi bývalé mateřské společnosti? Na str. 60, resp. 61 postrádám úvahu o případné doplňkové povinnosti „vkladatele“ ve smyslu § 59 ObchZ, jakkoliv v judikatuře se objevuje. Výčet podobných nedostatků není vyčerpávající, pro ilustraci vytýkaných nedostatků i celkové obsahové úrovně práce nicméně, domnívám se, postačí.

Formální stránka díla je naproti tomu obstojná, včetně práce s poznámkovým aparátem, kterou lze mít za standardní. Rovněž jazyková úroveň textu je slušná, i když také bohužel nikoliv bezchybná; vyskytují se gramatické chyby i překlady.

Vzhledem k uvedeným nedostatkům práci celkově hodnotím s rozpaky, nicméně snad ještě jako způsobilou obhajoby. Konečný výsledek ovšem ponechávám závislým na průběhu této obhajoby.

V Praze dne 15. ledna 2011

JUDr. Petr Čech, LL.M.